

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน
โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก

นภกานต์ ประสาททอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2553

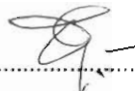
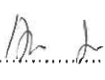
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นภกานต์ ประสาททอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

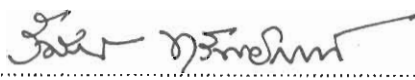
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีรัตน์ ชำอยู่)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(นางาเอกหญิง ดร. รัชณี สรรเสริญ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีรัตน์ ชำอยู่)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี สรรเสริญ)
.....กรรมการ
(ดร. เขมรศักดิ์ มาสิงบุญ)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณีกรณีย์ ทรัพย์กรานนท์)
วันที่.....18.....เดือน.....พฤศจิกายน.....พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และการดูแลอย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ข้าอยู่ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์
ดร.รัชสี วรรณเจริญ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจน
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
ในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณนางาเอกหญิง ดร.ธนพร แยมสุตา ประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์และ ดร. เขมรดี มาสิงบุญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาและ
คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ
คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้
และประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งแก่นิสิต ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ขอขอบคุณหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล ผู้ประสานงาน หัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและพยาบาล
ที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกแห่ง ที่กรุณาให้ความ
ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและ พี่ ๆ น้อง ๆ งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน
โรงพยาบาลบ่อทองจังหวัดชลบุรีและเพื่อนร่วมหลักสูตรการศึกษานี้ทุกท่านโดยเฉพาะคุณอังคณา
ธัญวัฒน์สวัสดิ์ รวมถึงท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความ
ช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจ ในความ
กรุณาที่ได้รับจากทุก ๆ ท่านที่กล่าวมา จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

นกกานต์ ประสาททอง

รหัสสถิติ: 49920606 สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนบุคคล/การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ/ ความฉลาดทางอารมณ์/ความสามารถในการปฏิบัติงานของ

พยาบาลวิชาชีพหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน/ พยาบาลวิชาชีพ/ โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก

นกานต์ ประสาททอง: ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก (FACTORS AFFECTING JOB PERFORMANCE OF PROFESSIONAL NURSES IN EMERGENCY DEPARTMENT IN COMMUNITY HOSPITALS OF EASTERN REGION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อารีรัตน์ ขำอยู่, D.S.N., รชนี สรรเสริญ Ph.D., 112 หน้า. ปีพ.ศ. 2553.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอำนาจทำนายของ ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ และ ความฉลาดทางอารมณ์ ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขต ภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขต ภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งหมด จำนวน 278 คน สุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายแบบไม่แทนที่ (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ 3) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และ 4) แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน แบบสอบถามตอนที่ 2, 3, และ 4 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .95, .87 และ .97 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน และ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับสูง ความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปกติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินโดยรวม อยู่ในระดับสูง
2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการได้รับการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .35$ และ $.18$ ตามลำดับ) การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .61$, $r = .44$ ตามลำดับ)

3. การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ ความฉลาดทางอารมณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F(3, 274) = 81.388$, $p < .05$) โดยตัวแปรทั้งสามตัวนั้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ได้ (R^2) ร้อยละ 47.1 โดยมีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ}} = .483 Z_{\text{การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ}} + .256 Z_{\text{ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน}} + .194 Z_{\text{ความฉลาดทางอารมณ์}}$$

49920606: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORD: PERSONAL FACTORS/ PROFESSIONAL VALUE/ EMOTIONAL QUOTIENT/
JOB PERFORMANCE IN EMERGENCY DEPARTMENT/ PROFESSIONAL NURSE/
COMMUNITY HOSPITAL, EASTERN REGION

NOPPAKARN PRASATTHONG: FACTORS AFFECTING JOB PERFORMANCE OF
PROFESSIONAL NURSES IN EMERGENCY DEPARTMENT IN COMMUNITY HOSPITALS OF
EASTERN REGION. THESIS ADVISORS: ARRERUT KHUMYUU, .D.S.N., RATCHANEE SUNSERM
Ph.D., 112 P. 2010.

The purposes of this research were to examine the level of professional value, emotional quotient and job performance of professional nurses in emergency department; to examine relationship between working experience, training in emergency care, professional value, emotional quotient and job performance, and to identify predictors of job performance. Studied sample were 278 professional nurses randomly selected by simple random sampling from nurses working at emergency department of community hospital in eastern region. Research instrument included questionnaire measuring professional value, emotional quotient and job performance. Cronbach's alpha coefficient reliability of the questionnaires were .95, .86 and .97 respectively. Statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation and stepwise multiple regression.

Research findings were:

1. The overall mean scores of professional value, emotional quotient and job performance were rated at the high level.
2. Working experience and training in emergency care were positively related with job performance at the low level ($r = .35, p < .01, r = .18, p < .01$ respectively). Professional value and emotional quotient were positively related with job performance at the moderate level ($r = .61, p < .01, r = .44, p < .01$ respectively).
3. Factors affecting job performance of professional nurse were professional value, working experience and emotional quotient. The predictors accounted for 47.1 percent of variance of job performance ($R^2 = 47.1$).

The regression equation was as follow:

$$Z'_{\text{job performance in emergency}} = .483 Z_{\text{professional value}} + .256 Z_{\text{working experience}} + .194 Z_{\text{emotional quotient}}$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
คำถามการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเกี่ยวกับการพยาบาลอุบัติเหตุฉุกเฉิน	16
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ	20
ปัจจัยส่วนบุคคล	26
การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ	27
ความฉลาดทางอารมณ์	32
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ ในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน การได้รับการพัฒนาความรู้ ระดับ การศึกษา และขนาดโรงพยาบาลที่ประจำอยู่	54
ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ และ ความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน จำแนกโดยรวมและรายด้าน	55
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การปฏิบัติงานอุบัติเหตุ ฉุกเฉิน การได้รับการพัฒนาความรู้ การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ความฉลาดทาง อารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน	57
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ระหว่างการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58
5 สรุปและอภิปรายผล	62
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผลการวิจัย	64
ข้อเสนอแนะทั่วไป	69
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	70
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	89
ภาคผนวก ค	92
ภาคผนวก ง	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน จำแนกตามจังหวัด	44
2 ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับผู้ใหญ่ (อายุ 18-60).....	46
3 แสดงเกณฑ์ปกติของคะแนน ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กลุ่มอายุ 26-60 ปี	47
4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสูงสุด-ต่ำสุดของพยาบาล วิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการพยาบาลอุบัติเหตุฉุกเฉิน การพัฒนาความรู้ ระดับการศึกษา และขนาดโรงพยาบาลที่ประจำอยู่.....	54
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ จำแนกตาม รายด้านและโดยรวม	55
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความฉลาดทาง อารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข (อายุ 26-60 ปี) จำแนก ตามรายด้านและโดยรวม	56
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน จำแนกตาม รายด้านและโดยรวม	57
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่าง การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ความฉลาด ทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วย อุบัติเหตุฉุกเฉิน	58
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ตัวพยากรณ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน	60
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ จำแนกตาม รายข้อ รายด้านและโดยรวม	107
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน จำแนกตามรายข้อ รายด้านและโดยรวม	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	14

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University